

احادیث و سخنان حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام)

<?xml encoding="UTF-8">

احادیث و سخنان حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام)

عمل صالح و دوستی آل محمد

عن الرضا (علیه السلام):

«لَا تَدْعُوا الْعَمَلَ الصَّالِحَ وَاجْتِهَادَ فِي الْعِبَادَةِ اتِّكَالاً عَلَى حُبِّ آلِ مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه وآله) وَ لَا تَدْعُوا حُبَّ آلِ مُحَمَّدٍ (صلى الله عليه وآله) لِمَرِّهِمْ اتِّكَالاً عَلَى الْعِبَادَةِ فَإِنَّهُ لَا يَقْبَلُ أَحَدُهُمَا دُونَ الْآخَرِ؛

امام رضا (علیه السلام) فرمود:

مبادا اعمال نیک را به اتکای دوستی آل محمد علیهم السلام رها کنید و مبادا دوستی آل محمد علیهم السلام را به اتکای اعمال صالح از دست بدهید؛ زیرا هیچ کدام از این دو، به تنهایی پذیرفته نمی شود.»

بحار الانوار، ج 75، ص 347 و 348.

پنج صفت مهم

عن الرضا (علیه السلام):

«خَمْسٌ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ فَلَا تَرْجُوهُ لِشَيْءٍ مِنَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ: مَنْ لَمْ تَعْرِفِ الْوَثَاقَةَ فِي أُزُومَتِهِ، وَ الْكَرَمَ فِي طِبَاعِهِ، وَ الرِّضَاةَ فِي خَلْقِهِ، وَ الثُّبَلَ فِي نَفْسِهِ، وَ الْمَخَافَةَ لِرَبِّهِ؛

امام رضا (عليه السلام) فرمود:

پنج صفت است که در هر کس نباشد امید چیزی از دنیا و آخرت به او نداشته باشید: 1- کسی که در نهادش اعتماد نبینی، 2- و کسی که در سرشتش کرم نیابی 3- و کسی که در آفرینشش استواری نبینی 4- و کسی که در نفسش نجابت نیابی 5- و کسی که از خدایش ترسناک نباشد.»
تحف العقول، ص 446 و بحارالانوار، ج 78، ص 339.

نتیجه رضایت از خدا

عن الرضا (عليه السلام):

«مَنْ رَضِيَ عَنْ اللَّهِ تَعَالَى بِالْقَلِيلِ مِنَ الرِّزْقِ رَضِيَ اللَّهُ مِنْهُ بِالْقَلِيلِ مِنَ الْعَمَلِ؛

امام رضا (عليه السلام) فرمود:

هر کس به رزق و روزی کم از خدا راضی باشد، خداوند از عمل کم او راضی خواهد بود»
بحارالانوار، ج 78، ص 357.

برخورد مناسب با چهار گروه

عن الرضا (عليه السلام):

«اصحاب السلطان بالحذر وَ الصَّدِيقَ بالتَّوَاضُّعِ وَ الْعَدُوَّ بالتَّحَرُّزِ وَ الْعَامَّةَ بالبشر؛

امام رضا (عليه السلام) فرمود:

با سلطان و زمامدار با ترس و احتیاط همراهی کن، و با دوست با تواضع و فروتنی، و با دشمن با احتیاط و اجتناب، و با مردم با روی خوش.»
بحارالانوار، ج 78، ص 356.

دیدار و اظهار دوستی با هم

عن الرضا (عليه السلام):

«تَزَاوَرُوا تَحَابُوا وَ تَصَافَحُوا وَ لَا تَحَاشَمُوا؛

امام رضا (عليه السلام) فرمود:

به دیدن یک دیگر روید تا یک دیگر را دوست داشته باشید و دست یک دیگر را بفشارید و به هم خشم نگیرید.»
بحارالانوار، ج 78، ص 347.

میانۀ روی و احسان

عن الرضا (عليه السلام):

«عليكم بالقصد في الغنى و الفقر و البرّ من القليل و الكثير، فان الله تبارك و تعالى يعظم شقّه الثّمرة حتى يأتى
يَوْمُ الْقِيَمَةِ كَجَبَلٍ احَدٍ؛

امام رضا (عليه السلام) فرمود:

بر شما باد به میانۀ روی در فقر و ثروت، و نیکی کردن چه کم و چه زیاد؛ زیرا خداوند متعال در روز قیامت یک
نصفه خرما را چنان بزرگ نماید که مانند کوه احد باشد.»
بحارالانوار، ج 78، ص 346.

بهترین اعمال بعد از واجبات

عن الرضا (عليه السلام):

«ليس شَيْءٌ مِنَ الْأَعْمَالِ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ بَعْدَ الْفَرَائِضِ أَفْضَلُ مِنْ إِدْخَالِ الشُّرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ؛

امام رضا (عليه السلام) فرمود:

بعد از انجام و اجبات، کاری بهتر از ایجاد خوشحالی برای مومن، نزد خداوند بزرگ نیست.»
بحارالانوار، ج 78، ص 347.

نتیجه خدمت به مؤمن

عن الرضا (عليه السلام):

«مَنْ فَرَّجَ عَنْ مُؤْمِنٍ فَرَجَ اللَّهُ عَنْ قَلْبِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ؛

امام رضا (عليه السلام) فرمود:

هر کس اندوه و مشکلی را از مومنی بر طرف نماید خداوند در روز قیامت اندوه را از قلبش بر طرف سازد.»
اصول کافی، ج 3، ص 268.

حسن ظن به خدا

عن الرضا (عليه السلام):

«أَحْسَنُ الظَّنِّ بِاللَّهِ فَإِنَّ مَنْ حَسَنَ ظَنَّهُ بِاللَّهِ كَانَ عِنْدَ ظَنِّهِ وَ مَنْ رَضِيَ بِالْقَلِيلِ مِنَ الرِّزْقِ قُبِلَ مِنْهُ الْيُسِيرُ مِنَ الْعَمَلِ وَ مَنْ رَضِيَ بِالْيُسِيرِ مِنَ الْحَلَالِ خَفَّتْ مَوْئِنْتُهُ وَ نِعَمَ أَهْلُهُو بِبَصَرِهِ اللَّهُ دَارَ الدُّنْيَا وَ دَوَاءُهَا وَ أَخْرَجَهُ مِنْهَا سَالِمًا إِلَى دَارِ السَّلَامِ؛

امام رضا (عليه السلام) فرمود:

به خداوند خوشبین باش، زیرا هر که به خدا خوشبین باشد، خدا با گمان خوش او همراه است و هر که به رزق و روزی اندک خشنود باشد، خداوند به کردار اندک او خشنود باشد و هر که به اندک از روزی حلال خشنود باشد، بارش سبک و خانواده اش در نعمت باشد و خداوند او را به دنیا و دوايش بينا سازد و او را از دنیا به سلامت به دارالسلام بهشت می رساند.»
تحف العقول، ص 449.

بدترین مردم

عن الرضا (عليه السلام):

«إِنَّ شَرَّ النَّاسِ مَنْ مَنَعَ رَفْدَهُ، وَ أَكَلَ وَحْدَهُ، وَ جَلَدَ عَبْدَهُ؛

امام رضا (عليه السلام) فرمود:

به راستی که بدترین مردم کسی است که یاری اش را (از مردم) باز دارد، و تنها بخورد، و افراد تحت امرش را بزند.»
تحف العقول، ص 448.

حقیقت توکل

«سئل الرضا (عليه السلام): عن حد التوكل؟ فقال: **أَنْ لَا تَخَافَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ**؛
از امام رضا (عليه السلام) از حقیقت توکل سوال شد، فرمود: این که جز خدا از کسی نترسی.»
تحف العقول، ص 445.

سلاح پیامبران

عن الرضا (عليه السلام):
«انه كان يقول لاصحابه: **عليكم بِسِلَاحِ الْأَنْبِيَاءِ** فقليل: وَ مَا سِلَاحُ الْأَنْبِيَاءِ؟ قال: **الدُّعَاءُ**؛
حضرت رضا (عليه السلام) همیشه به اصحاب خود می فرمود: بر شما باد اسلحه پیامبران پرسیدند: اسلحه
پیامبران چیست؟ فرمود: دعا.»
اصول کافی، ج 4، ص 214.

صله رحم با کمترین چیز

عن الرضا (عليه السلام):
«**صِلْ رَحِمَكَ وَ لَوْ بِشَرْبَةِ مِائٍ، وَ أَفْضَلُ مَا تُوصِلُ بِهِ الرَّحِمَ كُفُّ الْأَذَى عَنْهَا**؛
امام رضا (عليه السلام) فرمود:
پیوند خویشاوندی را بر قرار کنید گر چه با جرعه آبی باشد، و بهترین پیوند خویشاوندی، خود داری از آزار
خویشاوندان است.»
حف العقول، ص 445.

ویژگی های دهگانه عاقل

عن الرضا (عليه السلام):

«لا يتم عقل إمرء مُسلم حتّى تكونَ فيه عشر خصال- أَلخَيْرُ مِنْهُ مَأْمُولٌ، وَ الشَّرُّ مِنْهُ مَأْمُونٌ، يَسْتَكْثِرُ قَلِيلُ الْخَيْرِ مِنْ غَيْرِهِ، وَ يَسْتَقِلُّ كَثِيرُ الْخَيْرِ مِنْ نَفْسِهِ، لَا يَسَامُ مِنْ طَلَبِ الْحَوَائِجِ إِلَيْهِ، وَ لَا يَمَلُ مِنْ طَلَبِ الْعِلْمِ طَوْلَ دَهْرِهِ، الْفَقْرُ فِي اللَّهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنَ الْغِنَى - وَ الدَّلُّ فِي اللَّهِ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنَ الْعِزِّ فِي عَدُوِّهِ، وَ الْخَمُولُ أَشْهَى إِلَيْهِ مِنَ الشَّهْرَةِ، ثُمَّ قَالَ (عليه السلام) العاشره و ما العاشره؟ قيل له: ما هي؟ قال (عليه السلام): لا يرى احداً إلا قال: هو خير مني و اتقى.

امام رضا (عليه السلام) فرمود:

عقل شخص مسلمان تمام نیست، مگر این که ده خصلت را دارا باشد:

- 1- از او امید خیر باشد، 2- از بدی او در امان باشند، 3- خیر اندک دیگری را بسیار شمارد، 4- خیر بسیار خود را اندک شمارد، 5- هر چه حاجت از او خواهند دلتنگ نشود، 6- در عمر خود از دانش طلبی خسته نشود، 7- فقر در راه خدایش از توانگری محبوبتر باشد، 8- خواری در راه خدایش از عزت با دشمنش محبوبتر باشد، 9- گم نامی را از پر نامی خواهان تر باشد؛ سپس فرمود: دهمی چیست و چیست دهمی؟ به او گفته شد: چیست؟ فرمود: کسی را ننگرد جز این که بگوید او از من بهتر و پرهیز کارتر است.»
- تحف العقول، ص 443.

دوستی با مردم

عن الرضا (عليه السلام):

«التَّوَدُّ إِلَى النَّاسِ نَصْفُ الْعَقْلِ؛

امام رضا (عليه السلام) فرمود:

دوستی با مردم، نیمی از عقل و خرد ورزی است.»

تحف العقول، ص 443.

پاکیزگی

عن الرضا (عليه السلام):

«مِنْ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ التَّنَظُّفُ؛

امام رضا (علیه السلام) فرمود:
از اخلاق پیامبران، نظافت و پاکیزگی است.»
تحف العقول، ص 442.

نتیجه کار خوب و بد

عن الرضا (عليه السلام):
«المستتر بالحسنه يعدل سبعين حسنه، و المذيع بالسيئه مخدول، و المستتر بالسيئه مغفور له؛
امام رضا (علیه السلام) فرمود:
پنهان کننده کار نیک (پاداشش) برابر هفتاد حسنه است؛ و آشکار کننده کار بد سر افکنده است، و پنهان کننده
کار بد آمرزیده است.»
اصول کافی، ج 4، ص 160.

سه ویژگی برجسته مومن

عن الرضا (عليه السلام):
«لا يكون المؤمن مؤمناً حتى تكون فيه ثلاث خصال: سنّه من ربّه وسنّه من نبيه و سنّه من وليه فأما السنّه من ربّه فكتمان سرّه، و أما السنّه من نبيه فمداراه الناس، و أما السنّه من وليه فاصبر في البأساء و الضراء
امام رضا (علیه السلام) فرمود:
مومن، مومن واقعی نیست، مگر آن که سه خصلت در او باشد: سنتی از پروردگارش و سنتی از پیامبرش و سنتی
از امامش، اما سنت پروردگارش، پوشاندن راز خود است، اما سنت پیغمبرش، مدارا و نرم رفتاری با مردم است؛
اما سنت امامش، پس صبر کردن در زمان تنگدستی و پریشان حالی است.»
اصول کافی، ج 3، ص 339 و تحف العقول، ص 442.

خوشی و عیش دنیا

سئل الامام الرضا (عليه السلام): عن عيش الدنيا؟

فقال: «سعه المَنزل وَ كثرهُ الْمُحِبِّينَ

از حضرت امام رضا (عليه السلام):

درباره خوشی در دنیا سوال شد، فرمود: وسعت منزل و زیادی دوستان.»

بحارالانوار، ج 76، ص 152.

بخیل و حسود

عن الرِّضا (عليه السلام):

«ليس لبخيل راحه، وَ لا لِحَسُود لَذَّة، وَ لا لِمُلُوكِ وِفَاء، وَ لا لِكُذُوبِ مُرُوءَه؛

امام رضا (عليه السلام) فرمود: بخیل را آسایشی نیست، و حسود را خوشی و لذتی نیست، و پادشاهان را وفایی

نیست، و دروغگو را مروت و مردانگی نیست.»

تحف العقول، ص 450.